

Xavier
Antich

La bena als ulls

És fàcil imaginar-se l'escena.

Una classe de català per a migrants extracomunitaris. Exercicis de pronunciació. Es tracta de repetir declaracions de certs polítics catalans sobre els estrangers. “Tenim una allau d’immigració molt forta, moltes vegades absolutament descontrolat”. Els estudiants repeteixen junts. Després sols. “Aquí no hi cap tothom”. Repeteixen. “Aquí som com som, tenim la cultura que tenim”. Repeteixen. “Quan una cosa és il·legal, és il·legal”. Repeteixen. “A la gent irregular se’ls ha d’expulsar del país, aquesta és la realitat”. Repeteixen. Temor i tremolor, fonètica i estrement: aquests polítics parlen d’ells. I, amb les paraules que els expulsen, aprenen la seva llengua.

No és una ficció. El vídeo es pot veure a l’exposició de Daniela Ortizi Xose Quiroga a la galeria Àngels Barcelona, que acaba d’obrir en ple debat sobre la violència policial a Ceuta que ha provocat la mort de quinze persones, després dels trets de la Guàrdia Civil justificats pel ministre d’Interior.

La resta de l’exposició rastreja, a la pell de Barcelona, la presència glorificada de la seva història colonial i esclavista. Noms vinculats a places, carrers, escoles i monuments d’una violència a Amèrica el record de la qual encara és reprimat, un passat ominós que és l’origen de fortunes sorgides de l’exploració.

Manuel d’Amat i de Junyent, governador de Xile i virrei del Perú, responsable de l’exploració de mines d’or del Potosí.

Joan Güell i Ferrer, portaveu dels empresaris catalans en la seva oposició a l’abolició de l’esclavitud. Antonio López i López, vinculat a la guerra de l’Àfrica i al

tràfic d'esclaus. Joan Prim i Prats, general

Daniela Ortiz i Xose Quiroga rastregen com Barcelona glorifica la seva història colonial i esclavista

de l'exèrcit en les guerres colonials de l'Àfrica i Mèxic i capità general de Puerto Rico, on va promulgar el sinistre Codi negre que condemnava a mort els esclaus rebels i autoritzava els seus amos a castigar-los sense que calgués informar-ne l'administració. Entre d'altres.

Daniela Ortiz és una artista brillant i subtil, i els seus treballs s'han vist en espais com ara la Fundació Miró; Xose Quiroga és l'editor d'una plataforma digital contrainformativa de referència, Antigonía.

Hi ha gent que té oïda fina per a la violència que tira la pedra i amaga la mà: ells en tenen i cal escoltar-los amb atenció. El projecte és molt sòlid, seriós i sofisticat, i remet a treballs de Haacke, Rosler, Wodizcko i Piper. I treu la bena dels ulls. Frantz Fanon, a Els condemnats de la terra, ja va dir que, “exposada en la seva nuesa, la descolonització permet endevinar, a través dels seus porus, bales sagnants, ganivets sagnants”. En aquesta sang burxa el seu treball, mirant alhora, en un doble moviment, al passat colonial de certs pròcers catalans i al present de les polítiques antimigratòries. El projecte es presenta com a “mirada crítica a la construcció de sobirania” i, en aquest context, no hi ha alternativa: o mirar on assenyalen o ser còmplice.